

LIETUVOS RESPUBLIKOS AKADEMINĖS ETIKOS IR PROCEDŪRŲ KONTROLIERIUS

SPRENDIMAS DĖL VILNIAUS GEDIMINO TECHNIKOS UNIVERSITETO ANTANO GUSTAIČIO AVIACIJOS INSTITUTO STUDENTŲ MOKOMOSIOS PRAKTIKOS

2015 m. gruodžio 17 d. Nr. SP-25
Vilnius

Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolierius (toliau – Kontrolierius), vadovaudamasis Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo 18 straipsnio 1 dalimi ir Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Seimo 2011 m. rugsėjo 15 d. nutarimu Nr. XI-1583 „Dėl Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos įsteigimo ir Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos nuostatų patvirtinimo“, 13.1 papunkčiu ir išnagrinėjęs Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnyboje 2015 m. spalio 12 d. gautą iš Lietuvos Respublikos Seimo kontrolieriaus persiūtą Vilniaus Gedimino technikos universiteto Antano Gustaičio aviacijos instituto orlaivių pilotavimo specialybės studento M. K.¹ skundą dėl Vilniaus Gedimino technikos universiteto (toliau – VGTU) darbuotojų veiksmų (neveikimo), galimai neužtikrinant kokybiškų studijų suteikimo bei medžiagą,

n u s t a t ė:

Pareiškėjas skunde nurodė, kad 2010 m. įstojo į VGTU Antano Gustaičio aviacijos instituto (toliau – AGAI) orlaivių pilotavimo specialybę ir sudarė studijų sutartį. Studijų trukmė – 5 metai, numatyta pabaiga 2015 m. birželio 28 d., tačiau studijos nepabaigtos, nes kaip nurodė pareiškėjas, dėl avariją patyrusio lėktuvo šios specialybės studentams nebuvo suteikta skrydžių praktika. Pareiškėjas nurodė, kad studentai kreipėsi į VGTU ir į VGTU AGAI tiek žodžiu, tiek raštu, tačiau „konkrečių atsakymų negavome“, „studijų sutartys pasibaigė, universitetas tikina, kad jos pratęstos. Apie pratęstas studijas jokių dokumentų negavome. Magistro laipsnį apgynėme, o diplomų negavome“. Taip pat pareiškėjas nurodė, kad kreipėsi į Susisiekimo ministeriją (ši institucija atsakinga už lėktuvo avarijos tyrimą), į Civilinės aviacijos administraciją (CAA) ir į Švietimo ir mokslo ministeriją, tačiau „tiek vieni, tiek kiti aiškina, kad tai nėra jų darbas. Visi atsako, tačiau tvirtina, kad tai VGTU problema“.

Pareiškėjas prašo Kontrolieriaus „pagalbos susidariusioje situacijoje, kad padėtų koordinuoti valstybinių institucijų veiklą ir užkirstų kelią valstybinių institucijų problemos sprendimo vilkinimo procesus“.

---

¹ Kontrolieriaus sprendimo tekste žodžiai *pareiškėjas*, *studentas* vartojami apibendrintai, t. y. vyriškosios giminės daiktavardžiu, nesiejant šių žodžių gramatinės kategorijos su pareiškėjo, studento lytimi.

Pareiškėjas prie skundo pateikė Orlaivių pilotavimo programos aprašą, Studijų sutarties (sudarytos tarp pareiškėjo ir VGTU 2010 m. liepos 24 d.) kopiją, VGTU AGAI Orlaivių pilotavimo studentų susirašinėjimo su VGTU ir kitų institucijų atstovais medžiagą, taip pat šių studentų 2015-06-30 pasirašytą reikalavimą VGTU AGAI l. e. p. direktoriui D. Rudinskui (reikalavimo kopija adresuota VGTU rektoriui A. Daniūnui) ir VGTU rektoriaus 2015-07-10 atsakymą į reikalavimą.

Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnyba (toliau – Tarnyba) 2015-10-22 raštu Nr. S-411 VGTU rektoriaus prof. dr. A. Daniūno ir AGAI direktoriaus prof. J. Stankūno paprašė: 1) pateikti šiuo metu aktualią informaciją apie tai, kaip sprendžiamas / išspręstas klausimas dėl skrydžių praktikos nesuteikimo VGTU AGAI studentams, kurie formaliai baigė studijas 2015 m. birželio mėnesį; 2) paaiškinti, kaip minėtiems studentams įformintas studijų pratęsimas, ir pateikti tai pagrindžiančius dokumentus; 3) pateikti VGTU dokumentus, reglamentuojančius praktikos suteikimą studentams, ir visą kitą aktualią medžiagą.

VGTU kancleris A. Komka, pavaduojantis rektorių, 2015-10-30 rašte Nr. 08-10.23-14548 nurodė, kad „VGTU AGAI orlaivių pilotavimo studijų programos <...> studentai nebaigė studijų neįvykdžius studijų programoje numatyto praktinio rengimo programos (toliau – skrydžių praktika)“ dėl dviejų pagrindinių priežasčių:

1. 2014 m. rugpjūčio mėn. įvyko nelaimingas atsitikimas vykdant skrydžių praktiką ankstesnės laidos (2014 m.) studentams, kurio metu buvo apgadintas VGTU AGAI mokomasis dvimotoris orlaivis „Piper PA-34 Seneca“. 2015 m. kovo mėn., draudimo bendrovei atlikus visas ekspertizes, buvo pasirašyta lėktuvo remonto darbų pirkimo sutartis. Taip pat 2015 m. vasario mėn. VGTU AGAI sudarė orlaivio nuomos sutartį su įmone, nuomojančia tokio paties tipo orlaivį, ir buvo įvykdyta likusi skrydžių praktikos dalis su ankstesnės laidos studentais. Tačiau 2015 m. kovo mėn. nuomos sutartis pasibaigė ir nebuvo pratęsta nuomotojo iniciatyva. Kaip nurodo rašte VGTU, „daugiau tokio tipo orlaivių nuomą vykdančių įmonių Lietuvoje ir kaimyninėse valstybėse surasti nepavyko“. Remontuojamo dvimotorio lėktuvo „Piper PA-34 Seneca“ remonto darbai turėjo būti baigti iki 2015 m. liepos 24 d., tačiau, „rangovui vėluojant atlikti remonto darbus“, buvo pratęsta iki 2015 m. rugpjūčio 24 d., bet „lėktuvo remonto darbai nėra užbaigti iki šiol dėl orlaivio remontą atliekančios įmonės kaltės“. Rašte nurodyta, kad „VGTU ir AGAI vadovybė, suprasdama, jog studentų praktika su dvimotoriu orlaiviu turi būti pratęsta nedelsiant, 2015 m. spalio mėnesį pradėjo mokymo paslaugos pirkimo procedūrą, 2015 m. spalio 15 d. pasirašyta pirmoji mokymų sutartis dėl trijų studentų praktikos vykdymo. Šiuo metu vykdomi tolesnės viešųjų pirkimų procedūros, leisiančios užtikrinti likusių studentų praktikos įvykdymą. Planuojama, kad visi studentai, turėję baigti studijas 2015 m. birželį, jas užbaigs iki 2016 m. kovo 1 d. Jei oro sąlygos ir kitos aplinkybės bus palankios, skrydžių praktika bus įvykdyta anksčiau nei numatyta ir studentams bus išduoti universitetinį išsilavinimą patvirtinantys diplomai“;

2. vadovaujantis Lietuvos Respublikos civilinės aviacijos administracijos (toliau – CAA) direktoriaus 2013 m. spalio 25 d. įsakymo „Dėl reikalavimų mokomųjų orlaivių tinkamumo skraidyti vadybai ir techninei priežiūrai patvirtinimo“ 2 ir 4 punktais, „AGAI ėmėsi veiksmų“ siekdama tapti kompleksine organizacija – tinkamumo skraidyti vadybos organizacija (TSVO) ir orlaivių Techninės priežiūros organizacija (TPO). CAA 2014 m. gegužės 23 d. ir 26 d. atliktų auditų metu nustatyti trūkumai ir nustatytas jų ištaisymo terminas – iki 2015 m. rugsėjo 5 d., tačiau kaip rašte nurodo VGTU, nuo 2015 m. liepos 17 d. buvo atnaujinta AGAI orlaivių TPO veikla, o nuo 2015 m. rugpjūčio 14 d. VGTU sudarė sutartį dėl Tinkamumo skraidyti tęstinumo vadybos

paslaugos pirkimo. VGTU pažymi, kad „2015 m. rugpjūčio 24 d. skrydžių praktika buvo atnaujinta ir vykdoma iki šiol“.

Taip pat minėtame rašte VGTU nurodė, kad „pagal Studijų sutarties 34.1 punktą sutartis pasibaigia išdavus studentui diplomą ir diplomo priedėlį <...>, patvirtinančius baigtą Sutartyje nurodytą studijų programą ar įgytą aukštojo mokslo kvalifikaciją. <...> užsitęsęs skrydžių praktikai, Rektorius įsakymu studijos buvo pratęstos iki 2016 m. kovo 1 d.“

Prie šio rašto VGTU pateikė VGTU rektorius 2015-10-28 įsakymo Nr. 3432pd „Dėl atidėjimo“ kopiją. Šiame įsakyme nurodyta, kad rektorius atideda studijas 14-ai Orlaivių pilotavimo specialybės studentų iki 2016-03-01. Atkreiptinas dėmesys, kad minėtas VGTU rektorius įsakymas priimtas 2015 m. spalio 28 dieną, t. y. praėjus beveik 4 mėnesiams nuo oficialaus studentų kreipimosi (2015-06-30) į VGTU ir AGAI vadovus.

Be to, svarstyta įsakymo formuluotė „studijų atidėjimas“, nes „atidėti“ reiškia „nukelti į vėlesnį laiką“ (žr. Lietuvių kalbos žodyną, <http://www.lkz.lt/startas.htm>), t. y. studijos būtų nukeliamos į 2016-03-01, o šiuo atveju minėtame VGTU rašte nurodoma, kad studijos Orlaivių pilotavimo studentams buvo „pratęstos iki 2016 m. kovo 1 d.“, t. y. 2016 m. kovo 1 d. jos turi pasibaigti.

Taip pat minėtame VGTU rašte nurodyta, kad „orlaivių pilotų rengimas atliekamas vykdant integruotą Orlaivių pilotavimo studijų programą (VGTU AGAI ATP(A) integruoto mokymo programa, patvirtinta CAA direktoriaus), kurioje numatytas praktinis rengimas (skrydžių praktika) aprašomas minėtos programos II dalyje“. Ši integruoto mokymo programa (toliau – Programa) pridedama prie VGTU rašto. Programos II dalies „Praktinio rengimo programa“ 1 skyriaus „Bendrosios nuostatos“ 1.1 poskyryje „Praktinio rengimo organizavimas“ nurodyta, kad Programos praktinis rengimas organizuojamas vadovaujantis VGTU patvirtinta universitetinių studijų organizavimo tvarka. Kitų, specialių, teisės aktų, reglamentuojančių Orlaivių pilotavimo specialybės studentų praktiką, VGTU nepateikė.

Tarnyba 2015 m. lapkričio 5 d. elektroniniu paštu pateikė papildomus klausimus dėl minėtame VGTU rašte pateiktos informacijos: ar, atsižvelgiant į VGTU rektorius 2015-10-28 įsakymą dėl studijų 14-ai Orlaivių pilotavimo specialybės studentų atidėjimo, laikytina, kad šių studentų Studijų sutartys galioja toliau; ar šie studentai gavo studentų pažymėjimus, ar jiems išsaugotos visos studentų teisės.

VGTU 2015-11-06 elektroniniu laišku atsakė, kad „pratęsus studijas, studentų statusas ir teisės išlieka tokios pačios, kaip ir studijuojant įprastu studijų grafiku. Taip pat jiems yra išsaugotos visos teisės į gyvenimą bendrabučiuose ir naudojimąsi Universiteto informaciniais išteklių (biblioteka, interneto prieiga ir pan.). Dėl studento pažymėjimo pratęsimo <...> šių išlaidų kompensavimui Universitetas studentams pervedė po 5,30 Eur“. Studento teises ir garantijas pagrindžiančių dokumentų VGTU nepateikė.

Skundo tyrimo metu Tarnyboje buvo išnagrinėti VGTU vidaus aktai, reglamentuojantys orlaivių pilotavimo studijų šiame universitete procesą ir praktikos atlikimą.

Orlaivių pilotavimas – tai technologijos mokslų srities, aeronautikos inžinerijos krypties studijų programa. Nuo 2007 m. šios specialybės studentai mokomi pagal vientisąsias 5 metų studijas (*čia ir toliau pabraukta mūsų*), suteikiančias aeronautikos magistro kvalifikaciją. Praktinį rengimą vykdo skrydžių praktikos bazės ir skrydžių valdymo bazės padaliniai, aprūpinti atnaujinta technika².

² <http://www.vgtu.lt/fakultetai/padaliniai/aviacijos-technologiju-katedra/apie-katedra/51041>

Kartu su skundu pateiktoje Orlaivių pilotavimo studijų programoje (įstojusiems 2010 metais) nurodyta, kad šių studijų apimtis – 316,5 kreditų ir kad tai yra „nuolatinės studijos (penkerių metų studijos)“.

VGTU studijų nuostatų, patvirtintų VGTU Senato 2012 m. birželio 26 d. nutarimu Nr. 58-3.1 (toliau – Studijų nuostatai)³, 33 punkte nurodyta, kad vientisosios studijos – tai antrosios studijų pakopos magistro laipsniui įgyti skirtos studijos, kai tęstinumu susiejamos pirmosios ir antrosios pakopų studijos. Šių Studijų nuostatų 39.1 papunktyje nustatyta, kad vientisųjų studijų apimtis – 300–330 kreditų, studijų trukmė – 5–5,5 metų. Studijų nuostatų 90 punkte nustatyta, kad studijos VGTU organizuojamos pagal akredituotas studijų programas, laikantis patvirtinto studijų grafiko.

Pažymėtina, kad Studijų nuostatų VII skyriaus „Akademiniis judumas“ poskyryje „Studijų nutraukimas, pertraukimas ir atnaujinimas“ nėra reglamentuojama tokia situacija, kaip studijų pratęsimas (atidėjimas); galimas tik studijų pertraukimas (190–192 p.). Studijų pratęsimo (atidėjimo) galimybės ir pagrindų nereglamentuoja ir Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymas.

Kaip buvo pažymėta, VGTU teisės aktų, reglamentuojančių Orlaivių pilotavimo specialybės studentų praktiką, VGTU nepateikė. Atsižvelgiant į minėtą Studijų nuostatų nuostatą, kad „vientisosios studijos – tai antrosios studijų pakopos magistro laipsniui įgyti skirtos studijos, kai tęstinumu susiejamos pirmosios ir antrosios pakopų studijos“ (pabraukta mūsų) ir taikant analogiją, Tarnyboje buvo analizuojamas VGTU pirmosios ir antrosios studijų pakopų praktikų organizavimo tvarkos aprašas, patvirtintas VGTU rektorius 2013-04-09 įsakymu Nr. 328 (toliau – Praktikų aprašas)⁴. Šio Praktikų aprašo 4.2 papunktyje nustatyta, kad mokomoji praktika yra „mokymasis dirbti realiomis sąlygomis su realiais prietaisais ar įrenginiais, kurie bus reikalingi tolesnėje studijose ir būsime darbe“. 5–6 punktuose teigiama, kad „studijų programoje numatytos praktikos – privaloma studijų dalis“, o „studentas, neatlikęs studijų programoje numatytos praktikos, įgyja akademinį įsiskolinimą <...>“. Praktikų aprašo 7 punkte nustatyta, kad „kai studento praktinio mokymo sutartis nutraukiama ne dėl studento kaltės, likusiam laikotarpiui praktikos vadovas dėstytojas ir studentas suderina kitą praktikos vietą“. 51 punkte nustatyta, kad „studentų praktikoms vadovauja ir už jų kokybę atsako praktikos vadovas dėstytojas ir praktiką organizuojanti katedra“. Praktikų apraše nėra nuostatų, reglamentujančių praktikos nutrūkimą dėl nenugalimos jėgos (force majeure) aplinkybių, tačiau 57 punkte įrašyta, kad „visus kitus šios Tvarkos apraše nenumatytus klausimus sprendžia universiteto administracija“.

Iš skundo medžiagos matyti, kad VGTU administracija 2015-07-10 pateikė išsamų atsakymą (raštas Nr. 08-10.3-9713) į VGTU AGAI studentų 2015-06-30 paklausimą. Atsižvelgiant į šiame VGTU rašte, taip pat VGTU 2015-10-30 rašte Nr. 08-10.23-14548 Tarnybai nurodytas tam tikrą laiką trunkančias aplinkybes, tokias, kaip audito metu nustatytų trūkumų ištaisymo terminas, ekspertizių atlikimas po lėktuvo avarijos, lėktuvo remonto darbai, viešųjų pirkimų procedūrų vykdymas ir pan., darytina išvada, kad *VGTU administracija tinkamai informavo AGAI studentus ir ėmėsi reikiamų veiksmų susidariusiai situacijai dėl jų praktikos spręsti*.

Kita vertus, Mokslo ir studijų įstatymo 40 str. 1 d. įtvirtinta aukštosios mokyklos atsakomybė už studijų kokybę, kurios vienas pagrindinių komponentų yra studentų poreikius atitinkantis studijų procesas. Mokslo ir studijų įstatymo 55 straipsnio 1 dalies 1 punkte, taip pat

³ http://www.vgtu.lt/uploads/files/dir879/dir43/dir2/1_0.php

⁴ http://www.vgtu.lt/uploads/files/dir836/dir41/dir2/7_0.php

VGTU Statuto⁵ 107 punkto 1 papunktyje nustatyta, kad studentai turi teisę studijuoti pagal pasirinktą programą. VGTU Orlaivių specialybės studijas (nuolatinės, vientisosios) ir studijų procesą reglamentuojantys teisės aktai nustato, kad šios studijos trunka 5 metus, todėl studentai, besimokantys šiose studijose, įgyja teisėtus lūkesčius, kad jų studijos truks 5 metus, per kuriuos studentai įgis teorinių ir praktinių įgūdžių (nes studijų programoje numatytos praktikos yra privaloma studijų dalis) ir gaus diplomą. Iš skundo medžiagos darytina išvada, kad *VGTU administracija, atsiradus nenugalimos jėgos (force majeure) aplinkybėms, sutrikdžiusioms įprastinį studijų procesą, įformino AGAI studentų teisinį statusą, t. y. VGTU rektoriaus įsakymu Nr. 3432pd „Dėl atidėjimo“ pratęsė studijas tik 2015 m. spalio 28 d. Kitų dokumentų dėl AGAI studentų teisinio statuso, teisių ir garantijų išsaugojimo VGTU nepateikė.*

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, ir įvertinus pareiškėjo pateiktą informaciją ir ją patvirtinančius dokumentus bei VGTU teisės aktus, akademinės etikos ir procedūrų pažeidimų nenustatyta.

Kontrolierius atkreipia dėmesį, kad VGTU akademinės etikos kodekso, patvirtinto VGTU Senato 2015-05-05 nutarimu Nr. 81-2.5⁶ (toliau – Kodeksas), 3.4 papunktyje įtvirtintos pamatinės VGTU akademinės etikos vertybės, tarp jų – atsakingumas ir pagarba, Kodekso 3.5 papunktyje pateikiama socialiai atsakingo elgesio sąvoka – tai universiteto „etikos principais grįstas brandus elgesys supančioje – išorinėje ir vidinėje – aplinkoje“, o Kodekso 6.5 papunktyje deklaruojama, kad universitetui „rūpi atsakingas, profesionalus elgesys“. Kontrolierius, siekdamas prisidėti prie mokslo ir studijų kokybės, skatina VGTU užtikrinti aukštos organizacinės kultūros ir akademinį vertybių laikymąsi.

Kontrolierius, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo 18 straipsnio 12 dalies 9 punktu:

n u s p r e n d ė:

Pripažinti pareiškėjo M. K. skundą nepagrįstu.

Kontrolieriaus sprendimas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Akademinės etikos ir procedūrų kontrolierius

Vigilijus Sadauskas

⁵ http://www.vgtu.lt/uploads/files/dir323/dir16/0_0.php

⁶ http://www.vgtu.lt/uploads/files/dir876/dir43/dir2/9_0.php